

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 76/2001
14.11.2001

Asia: Korvausvaatimus

Virasto: Teatterikorkeakoulu

Korvausvaatimuksen perusteena oleva päätös:

Teatterikorkeakoulun nimittämispäätös 13.6.1995, jolla A on nimitetty päätoimiseen säestäjän virkaan 1.8.1995 alkavaksi ja 31.7.2000 päättyväksi määräajaksi.

Korvausvaatimus:

A on vaatinut Teatterikorkeakoulua maksamaan hänelle 24 kuukauden palkkaa vastaavan korvauksen ja Teatterikoulun velvoittamista korvaamaan hänen oikeudenkäyntikulunsa asiassa laillisine korkoineen.

Asian käsittely:

Teatterikorkeakoulu on antanut korvausvaatimuksesta vastineen. A on sen jälkeen antanut vastaselityksensä.

Virkamieslautakunnan ratkaisu:**Perustelut**

A:n määräaikainen virka Teatterikorkeakoulussa on päätynyt 31.7.2000. Jäätään tuolloin nimittämättä Teatterikorkeakoulun virkamieheksi A on vaatinut korkeakoulun velvoittamista maksamaan hänelle 24 kuukauden palkkaa vastaavan korvauksen.

Valtion virkamieslain (750/94) 56 §:n 1 momentin mukaan virkamiehen, joka on ilman 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä perustetta nimitetty määräajaksi, on oikeus virkasuhteen virastoon päättyessä sen vuoksi, ettei häntä enää nimitetä tämän viraston virkamieheksi, saada virastolta vähintään kuuden ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Lain 9 §:n 2 momentin mukaan virkaan voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi,

jos viran luonteeseen tai viraston toimintaan liittyvä perusteltu syy sitä vaatii. Korvausvaatimus on 56 §:n 2 momentin mukaan esitettävä virkamieslautakunnalle kuuden kuukauden kuluessa virkasuhteen päättymisestä.

Korvauksen suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon muun muassa virkamiehen ikä ja palvelussuhteen kesto sekä hänen mahdollisuutensa saada myöhemmin ammattiaan tai koulutustaan vastaavaa työtä.

Selvitys tapahtumista

A on 13.6.1995 nimitetty Teatterikorkeakoulun päätoimiseen säestäjän virkaan 1.8.1995 alkavaksi ja 31.7.2000 päättyväksi määräajaksi. Tätä ennen A on ollut 1.8.1985 lähtien keskeytyksettä toistuvasti peräkkäin nimitettynä määräajaksi Teatterikorkeakoulun päätoimisen säestäjän virkaan. A:n viimeinen määräaikainen virkanimitys Teatterikorkeakoulussa on päättynyt 31.7.2001, eikä häntä ole enää nimitetty Teatterikorkeakoulun virkamieheksi.

A on korvausvaatimuksessaan katsonut, että Teatterikorkeakoulun tanssitaiteen laitoksen päätoimiseen säestäjän virkaan voidaan nimittää määräajaksi vain, jos viran luonteeseen tai viraston toimintaan liittyvä perusteltu syy niin vaatii. A on todennut, että hänen tehtävänänsä ollut tanssin opetus ja säestys on ollut vakiintunutta ja jatkuvaa. Tätä osoittaa A:n mukaan myös hänen aikaisempien määräaikaisten palvelussuhteittensa ketju.

A on katsonut, että Teatterikorkeakoulu on aikaisempaa käytäntöä noudattaen piittaamatta tapahtuneesta oleellisesta lainsäädäntömuutoksesta, jatkanut määräaikaisten palvelussuhteitten ketjua. Menettelyllään korkeakoulu on tähännyttä siihen, ettei se ole joutunut soveltamaan valtion virkamieslain irtisanomisperusteita ja selvittämään perusteiden olemassaoloa.

Teatterikorkeakoulu on vastineessaan todennut, että A on 31.7.2000 jälkeen ollut korkeakoulun palveluksessa syyslukukauden ja osin kevätlukukauden 2001 sivutoimisena virkamiehenä aina 28.2.2001 saakka. Vuoden 2001 alussa A on kieltäytynyt ottamasta vastaan hänelle tarjottuja opetustunteja tanssitaiteen laitoksella. Teatterikorkeakoulun mukaan A:n sivutoimisen virkasuhteen päättymisen 1.3.2001 lukien ei siten ole johtunut työnantajasta. Korkeakoulun mukaan edellä mainituista syistä A:n esittämän korvausvaatimuksen yleiset edellytykset eivät täyty ja vaatimus on hylättävä. Lisäksi Teatterikorkeakoulu on todennut, että edellä esitetyt seikat huomioon ottaen A:n esittämä vaatimus saada 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus on yleisestikin arviotuna kohtuuton.

Teatterikorkeakoulu on todennut, että A:n työtehtävät eivät koostuneet pelkästään säestystehtävistä, vaan muita kuin säestystehtäviä oli 24 prosenttia koko tehtäväkuvasta. A:lle oli räätälöity palvelussuhde, jossa työ- ja opetusvelvollisuus oli 468 tuntia, ja näin hänelle saatiin päätoiminen palvelussuhde. Järjestely oli luonteeltaan ainutkertainen. Säestyksen tarve on varsinaista opetusta tukevana ja avustavana tehtävänä riippuvainen pääoppiaineiden opetuksesta. Teatterikorkeakoulu on viitannut vastineessaan tanssitaiteen professori B:n lausuntoon, jossa hän on mm. todennut, että ”tanssitaiteen luonteesta, tanssin pääaineopettajien määräaikaisista palvelussuhteista, säestäjän avustavasta asemasta ja opetussuunnittelun aikajänteestä johtuen tanssitaiteen laitos ei

voi sitoutua tämänkaltaiseen pysyvästi täytettyyn opetusvirkaan musiikin alalla”. Korkeakoulu on katsonut, että määräaikaiset virkanimitykset perustuvat lainsäädäntöön ja teatterikorkeakoulun virkojen ominaisluonteeseen ja korkeakoulun toimintaan taidealan akateemisena oppilaitoksena.

Teatterikorkeakoulu on todennut, että valtion virkamieslain 9 § 2 momentin säännös on luonteeltaan yleissäännös, jolla korvattiin lain voimaan tullessa aikaisempi asetukseen perustuva sääntely perusteista, joilla virkaan voitiin nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi. Lainkohdan tarkoituksena ei korkeakoulun mukaan sen sijaan ollut muuttaa perusteita, joiden nojalla jo aiemmin virkaan nimittäminen oli tapahtunut määräajaksi. Tarkoituksena oli jättää nimittävän viranomaisen harkintaan, onko virkaan syytä nimittää toistaiseksi vai rajoitetuksi ajaksi, jolloin nimittämiseen oli kuitenkin oltava viran luonteeseen tai viraston toimintaan liittyvä perusteltu syy. Korkeakoulun mukaan kaikki virat, joihin aiemman asetuksen tasoisen sääntelyn nojalla voitiin nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, sisältyvät niihin virkoihin, joita tarkoitetaan valtion virkamieslain 9 § 2 momentissa ja joihin siis edelleenkin voitiin nimittää määräajaksi.

Teatterikorkeakoulun mukaan päätoimisen tuntiopettajan virkaan nimitetään määräajaksi mm. sillä perusteella, että viran tehtäväalaa on voitava määräajoin muuttaa tai että on tarvetta rekrytoida vain määräajaksi tietynlaista tieteellistä tai taiteellista erityisasiantuntemusta omaavaa henkilöstöä. Määräaikaisuudella pyritään turvaamaan teatteri- ja tanssitaiteen alan jatkuva koulutuksellinen vuorovaikutus sekä koulutuksen kehitys rekrytoimalla opetusvirkoihin kulloinkin saatavilla olevaa alansa parhaimmistoa. Säestäjän työ on aina opetusta tukevaa toimintaa. Kun opetusvirat täytetään määräajaisesti ei opettajaa avustavaa säestäjää voida nimittää pysyvästi.

A on vastaselityksessään todennut, että valtion virkamieslain 9 § 2 momentin tarkoituksena on, että jokainen palvelussuhde ja sen määräaikainen perustaminen on käsiteltävä erillisenä ja tarkasteltava erikseen määräaikaisuuden peruste. Virkamieslaki muutti A:n mukaan oleellisesti määräaikaisten palvelussuhteiden perustamisperiaatteita. A on lisäksi todennut, että kaikkina niinä kymmenenä vuotena, jotka hän työskenteli päätoimisena säestäjänä, hän oli 484 säestystunnin lisäksi opettanut sivutoimisena tuntiopetusmääräyksillä. Koska sivutoiminen opetus oli työnantajalle kalliimpaa kuin sivutoiminen säestys, työnantaja halusi sisällyttää A:n aiemmin sivutoimisena antaman opetuksen päätoimeen ja teettää vastaavasti säestystä sivutoimisen tuntipalkalla.

Professori B:n lausunnon osalta A on katsonut lausunnon sisältävän useita tietoisia vääristelyjä. A:n mukaan säestäjiä ei ole koskaan palkattu tanssitaiteen laitokselle samanaikaisesti opettajan palkkaamisen kanssa tai säestäjäksi jollekin tietylle opettajalle. Säestäjä on tanssin-opettajaa avustava musiikin käsityöläinen, jonka tehtävään ja ammattitaitoon kuuluu sopeutua erilaisia taiteellisia suuntauksia edustavien opettajien tyyleihin.

Oikeudellinen arviointi

Virkamieslautakunta katsoo, että A:n palvelussuhde Teatterikorkeakoulussa on päättynyt sen takia, ettei häntä ole valtion virkamieslain 56 §:ssä tarkoitetulla tavalla nimitetty Teatterikorkeakoulun virkamieheksi hänen määräaikaisen palvelussuhteensa päätyttyä 31.7.2000. Sillä, että A:lle on hänen määräaikaisen päätoimisen palvelussuhteensa päätyttyä annettu erillisiä tuntiopetusmääräyksiä Teatterikorkeakoulussa ei ole vaikutusta A:n oikeuteen saada korvausta valtion virkamieslain 56 §:n perusteella, jos lainkohdassa mainitut muut edellytykset täyttyvät.

Virkamieslautakunta katsoo jääneen selvittämättä, että nimittämisestä Teatterikorkeakoulun päätoimisen säestäjän virkaan määrääjäksi olisi valtion virkamieslain 9 § 3 momentissa tarkoitetulla tavalla säädetty asetuksella. Lautakunta toteaa, että virkamieslain 9 § 2 momentissa edellytettyjen perusteiden täyttymistä on aina harkittava tapauskohtaisesti ottaen erityisesti huomioon se, ettei määräaikaisen palvelussuhteen käyttämisen tarkoituksena saa olla virkamiehen palvelussuhdeturvan heikentäminen.

Virkamieslautakunta pitää selvitettyinä, että Teatterikorkeakoulun nyt puheena olevaan päätoimisen säestäjän virkaan kuuluva opetusvelvollisuus, tanssitaiteen luonne opetusalanana sekä säestäjän tehtävien kiinteä liityntä määrääjäksi täytettäviin opetusvirkoihin ja yksittäisten opettajien opetuksellisiin tarpeisiin ja painotuksiin muodostavat kokonaisuutena sellaisen viran luonteeseen liittyvän perustellun syyn, joka tehtävien sinänsä pysyvästä luonteesta huolimatta oikeuttaa määräaikaisen palvelussuhteen käyttämiseen. Lautakunta katsoo, että Teatterikorkeakoulu on määräaikaisilla nimityksillä pyrkinyt edistämään taiteellisen oppilaitoksen mahdollisuuksia sopeuttaa määräaikaisten palvelussuhteiden käyttämiseen perustuvaa opetustoimintaansa tukeva tehtävä

vastaamaan taideaineiden opetuksen muuttuvia tarpeita eikä siten ole käyttänyt määräaikaista nimittämistä A:n palvelussuhdeturvan heikentämiseksi tai muussa lainvastaisessa tarkoituksessa.

Päätös:

Korvausvaatimus hylätään.

Oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus hylätään lakiin perustumattomana.

Sovelletut lainkohdat:

Valtion virkamieslain 9 §:n 2 momentti ja 56 §.

Muutoksenhaku:

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Virkamieslautakunnan päätös oli tulos äänestyksestä, jossa enemmistön muodostivat puheenjohtaja Jukarainen, jäsenet Kulla, A. Nieminen ja Paane-toja sekä varajäsenet Komulainen, Kuusama ja Lankinen ja vähemmistön jä-senet M. Nieminen ja Sipiläinen. Asian esittelijä Mika Saarinen.

Jäsenten M. Nieminen ja Sipiläinen eriävä mielipide

Katsomme jääneen selvittämättä, että Teatterikorkeakoulun päätoimisen säästäjän virkaan kuuluvat tehtävät olisivat muodostaneet sellaisen viran luonteeseen liittyvän perustellun syyn, joka olisi oikeuttanut määräaikaisen palvelussuhteen käyttämisen. Katsomme, että A:n tehtävät ovat olleet luonteeltaan pysyviä ja Teatterikorkeakoulu on käyttänyt määräaikaista nimittämistä A:n palvelussuhdeturvan heikentämiseksi. Enemmistön kannan mukaisesti kat-somme, ettei A:ta ole valtion virkamieslain (750/1994) 56 §:ssä tarkoitetulla tavalla nimitetty Teatterikorkeakoulun virkamieheksi tämän määräaikaisen vir-kasuhteen päätyttyä.

A:lla on edellä mainituilla perusteilla oikeus korvaukseen. Valtion virkamiesla-kia koskevan hallituksen esityksen (HE 291/1993 vp) perustelujen mukaisesti korvauksen suuruutta arvioitaessa on otettu huomioon muun muassa virka-miehen ikä ja palvelussuhteen kesto sekä hänen mahdollisuutensa saada myöhemmin ammattiaan tai koulutustaan vastaavaa työtä.

Hyväksymme korvausvaatimuksen ja määräämme Teatterikorkeakoulun mak-samaan A:lle 7 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen osalta yhdyimme enemmistön mielipitee-seen.